

קץ עידן התמימות

היו ימים שבהם חשנו הקלה כאשר המשטרה הודיעה שעלה בידה לגלות מיהו שביצע רצח מעורר הזלזלה. והיו ימים שבהם כאשר הואשם אדם בשחיתות ידענו כמה מדובר, ולרוב היה לאשמה בסיס איתן. אם סופר לנו שהחשוד הודה, האמנו שהראיות אכן מוצקות. וכאשר פסק בית המשפט את דינו של אדם לחובה, לא נותר עוד ספק באשמתו.

עולם זה חלף ואינו עוד. עבריינות העבר, שהייתה בבחינת יוצא דופן, התחלפה בעבריינות קשה, רצופה, יום יומית. אלפי ילדים, נערים ונערות חשופים בבתי הספר לאלומות קשה, לפעמים תוך שימוש בנשק. מקומות בילוי הפכו לשדות קרב. כנופיות עבריינים נאבקות זו בזו במקומות ציבוריים, ועולם כמנהגו נוהג. כ-3,000 מכוניות נגנבות מדי חודש בישראל, שגבולותיה סגורים ונתונים לפיקוח. פריצות למבני מגורים הינן מעשה של יום יום. התחושה הברורה היא שתחלואי השלטון בישראל, שהיינו עדים להם במלחמת לבנון, לא פסחו על מערכת אכיפת החוק.

אבל ככל שהעבריינות פושטת, כך גוברת הרטרוריקה הנשגבה של בתי המשפט. מונחים מאוצר "זכויות האדם" ו"כבוד האדם" הפכו שגרת דיבור יום יומית. מערכת אכיפת החוק מרחפת בשחקים, בעולם של אידיאלים המצויים במדרומים, ובה בעת היא הולכת ומתנתקת מה מציאות הקשה שעל הקרקע. במטר הזכויות לא נפקד מקומם של הילדים, שהמערכת מרעיפה עליהם זכויות והגנות כלפי הורים ומורים, אך איננה מסוגלת להגן עליהם מפני מציאות אלימה בבתי ספרם.

לעבירות המין הוצב רף חדש, ובעולמנו הקי דוש והטהור אפילו נשיקה חד פעמית היא עילה לכתב אישום. שום מאמץ לא ייחסך כדי לבער את הרע מקרבנו ולהגן על נשותינו ובנותינו. חוק קרים יישלחו למרינות הים, האונות סתר יבוצעו (אך החומר הרלוונטי לא יועבר להגנה), והרכב של שלושה שופטים ידון ברצינות תהומית בכתב אישום תמוה.

גם לעבירות השחיתות נקבע רף חדש. המלצה על מועמד לשירות הציבורי מעלה חשד לפגיעה בטוהר המידות, ומי שזכה רחמנא ליצלן בתפקיד בכיר או במשרה ניהולית צפוי לשמוע שעצם קבלת המשרה מהווה שוחד שניתן לו.

ואם לא די בכל אלה, התבשרנו כעת כי אחד העצורים בחקירה ברשות המיסים כתב לשר האוצר מבית המעצר, שהוא משעה את עצמו ויפעל להוכחת חפותו. על כך בוודאי לא ניתן לעבור לסדר היום, ואכן, כך פורסם, מתעורר הצורך לברר אם אין במעשה זה משום שיבוש הליכי משפט. נותר כעת לראות מה תהיה האשמה שתיוחס לעורך הדין שיעז לטעון לחפותו של אותו אדם.

וככל שמערכת אכיפת החוק מתנתקת מהמציאות, כך גדלים והולכים הספקות לגבי תפקודה ואמינותה. הציבור, החשוף מצד אחד לעבריינות קשה, שומע מהצד האחר את העדויות בוועדת זיילר, שומע על המינויים במערכת אכיפת החוק, גם בבתי המשפט, ונוכח כיצד איבדה מערכת זו את דרכה בפרשת רמון.

בנסיבות אלה אין תימה שכאשר המשטרה מכריזה בחגיגות שפיענחה את רצח הילדה תאיר ראדה וכי החשוד הודה ושיחזר את המעשה, אין תחושת הקלה, ואפילו הורי הקורבן מטילים ספק באשמת החשוד. אין גם תימה שגל המעצרים ברשות המיסים גרר, לצד קריאות התפעלות, גם לא מעט ספקות וביטויים של חוסר אמון. עדיין זכורות פרשיות שנפתחו בסערה גדולה והסתיימו בקול דממה רקה.

כיום, כדי להסביר את המתרחש, אין די במילים "תיק אסטרטגי". גם לא יהיה די בכתבי אישום בעייתיים – העלולים להיות מוגשים ולו כדי להצדיק את הרעש הרב שהוקם סביב הפרשה והנוק שנגרם. יידרש הרבה יותר מזה. הציבור לא יבלע הטברים שאינם משכנעים ומבוססים. אין יותר אמונה עיוורת במערכת האכיפה.

תם עידן התמימות. ■